Gävle KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2026-08-19

Diarienummer: 26SON116

Handläggare:

Lars Lodin
026-17 29 90
lars.lodin@gavle.se

Nämnd:

Socialnämnd

Yttrande/svar angående:
Initiativärende (M) – Stärkta rutiner mot otillåten påverkan, hot och infiltration i socialtjänst

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Bakgrund:

Moderaterna har till Socialnämnden inkommit med ett initiativärende 2026-04-30 ”Stärkta rutiner mot otillåten påverkan, hot och infiltration i socialtjänst”.

Moderaterna yrkar att Socialnämnden beslutar:

- att ge Sektor Välfärd i uppdrag att ta fram och införa särskilda, förtydligade rutiner för att förebygga och hantera otillåten påverkan, hot och våld kopplat till organiserad brottslighet, samt
- att rutinerna även omfattar risk för intern påverkan, jäv och infiltration i verksamheten.
- att införa obligatorisk utbildning för samtliga medarbetare och chefer inom socialtjänsten om otillåten påverkan, bemötande i riskärenden samt säkerhetsmedvetet arbetssätt specifikt kopplat till organiserad brottslighet.

- att utveckla strukturer för systematisk riskbedömning i individärenden där det finns koppling till kriminalitet eller annan särskild risk.

Yttrande:

Sektorn delar i hög grad beskrivningarna i initiativärendet.

Att sektorn blir utsatt för välfärdsbrott i någon omfattning behöver organisationen utgå från. Att skattemedel betalas ut felaktigt och att stöd och bidrag inte går till de som har rätt till dem är allvarligt och måste beivras.

Inom avdelning Individ, familj och arbete finns flera påtagliga risker att medarbetare utsätts för otillåten påverkan. Tydliga exempel att påverka medarbetare handlar om utbetalningar av försörjningsstöd via hot, erbjudande av pengar eller på andra sätt. Ett annat exempel är att påverka i beslut rörande vissa biståndsinsatser men även kring LVU och LVM. I samband med den oroande utvecklingen av den organiserade brottsligheten blir socialtjänstens utsatthet för detta än mer påtaglig.

Sektorn har tillsatt en strateg kring välfärdbrottslighet. Inom detta område faller frågan om otillåten påverkan. Detta yttrande har tagits fram i samverkan med denne.

Rutiner kring otillåten påverkan:

Sektor Välfärd har beslutat att implementera utbildnings- och stödverktyget Kompassen, som har tagits fram av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Kompassen innehåller flera utbildningsmoduler och stödmaterial som syftar till att stärka verksamhetens förmåga att förebygga och hantera välfärdsbrottslighet.

Utbildningsinsatserna omfattar bland annat områden som otillåten påverkan, infiltration, möjliggörare samt risker kopplade till intern påverkan och jäv. Genom införandet av Kompassen skapas förutsättningar för ett strukturerat och verksamhetsnära arbete med att identifiera risker och utveckla ändamålsenliga rutiner utifrån verksamheternas behov.

Obligatorisk utbildning:

Genom beslutet att införa Kompassen inom Sektor Välfärd kommer samtliga medarbetare och chefer att genomföra utbildningsinsatser som omfattar otillåten påverkan, infiltration och möjliggörare.

Utbildningen innehåller även kunskap om förebyggande arbete, handlingsalternativ och rekommenderade tillvägagångssätt vid situationer där medarbetare utsätts för otillåten påverkan, hot eller andra former av påtryckningar. Syftet är att stärka verksamhetens

säkerhetsmedvetande och ge medarbetare och chefer ökad trygghet i hanteringen av riskfyllda situationer.

Systematisk riskbedömning:

Kompassen innehåller även moment som stödjer arbetet med riskbedömningar och riskreducerande åtgärder. En viktig utgångspunkt är att verksamheterna först ges möjlighet att höja kunskapsnivån och skapa en gemensam förståelse för risker kopplade till välfärdsbrott, otillåten påverkan och organiserad brottslighet.

När utbildningsinsatserna har genomförts och verksamheterna har identifierat sina specifika riskområden skapas bättre förutsättningar för att ta fram relevanta och träffsäkra rutiner. Bedömningen är att rutiner får större effekt och kvalitet när de grundas på genomförda riskanalyser och verksamheternas identifierade behov, snarare än att tas fram innan kunskapshöjande insatser och riskkartläggning genomförts.

Magnus Höijer
Sektorchef
Sektor Välfärd